

Small hydropower plants for prosperity

Small hydropower plants are envisioned as not only energy but also the multifunctional industrial facilities the building of which would create new job opportunities for local citizens

Andrijevica – Through their programme “Power Sector Policy to Promote Small Hydropower Development in Montenegro”, UNDP has been present in Montenegrin energy sector since 2008. In this sense, UNDP supported the Ministry for Economic Development in planning of tendering processes and giving concessions for building of small hydropower plants. This year, UNDP focused their activities on defining possibilities to help Montenegro through, including the study of connection and engaging of distribution sources to the networks of the power system of Montenegro. Explaining that building of small power plants will aid the development of the north of Montenegro, UNDP created a study, pilot project Mojanska Rijeka – Perućica – Zlorečica in the municipality of Andrijevica. Based on natural resources, mainly renewable energy sources, the study was created, as indicated, in the effort to encourage development of the mountainous and poor regions of Montenegro. Small hydropower plants are envisioned as not only energy but also the multifunctional industrial facilities the building of which would create new job opportunities for local citizens.

- Construction of small power plants, in addition to power generation, will also contribute to the regulation of watercourse and protection from floods, the water supply for settlements, development of agriculture and animal husbandry, fish farming as well as development of tourism and sports and recreational activities – emphasized Dr Nikola Čupin, UNDP Consultant in the study concerning the pilot-project for building of hydropower plants in Andrijevica.

The study highlights locations around katuns on Mojanska river, parts of river Perućica before and after village Jošanica, as well the canyon between Konjusi and Đulići and the canyon of Zlorečica downstream from Đulići are the most suitable spots for building these plants. Mentioned watercourses, as pointed out, give great prerequisite for launching of rich touristic offers.

- Selected watercourses provide possibilities for realization of a greater touristic and recreational project which includes construction of few smaller accumulations with eventual ramps for rafting, small hotels with fish, meat and other agricultural specialties. Through the Austrian-Montenegrin partnership for Bjelasica and Komovi, a system of mountain trails has also been developed, which gives additional development perspectives to settlements alongside river Perućica. During building of dams, the opened construction site would employ a certain number of workers. Karaula in Jošanica could be used for their accommodation, and later on, with necessary investment, as additional accommodation facilities to the future, bigger hotel. Opening of new jobs would create conditions for employing young people who could form their families in their birth places and earn for their living based on exploitation of natural potentials – Čupin added.

Developing the north of Montenegro

- The study represents a final outcome of the research focused on longitudinal section of the watercourse, the estimated water potential based on which the concept of energy-economic development had been created for the municipality of Andrijevica which reserved space for its implementation in their spatial plan. The work demonstrates feasibility and utility of the idea of development of the northern part of Montenegro on the example of watercourses Mojanska river – Perućica – Zlorečica in Andrijevica municipality, as a pilot project. With the help of the Government of Montenegro and the Municipality of Andrijevica with the issuing of location and other permits, the study will stimulate future investors to invest in this multifunctional development project – Dr Nikola Čupin emphasized.

Dan, Regioni, pg. 19 / Oct 21, 2010

Male elektrane donose prosperitet

~Zamišljeno je da mini-elektrane ne budu samo energetske, već multifunkcionalni privredni objekat, è ijom bi se izgradnjom otvorila nova radna mjesta za lokalno stanovništvo

ANDRIJEVICA - UNDP je, kroz program "Reforma politike energetskog sektora u cilju razvoja malih hidroelektrana u Crnoj Gori" od 2008. godine prisutan u sektoru energetike Crne Gore. U tom pravcu UNDP je Ministarstvu ekonomije pružio pomoć pri planiranju procedure javnog nadmetanja kao i dodjele koncesija za izgradnju mini-hidroelektrana. U toku ove godine UNDP je svoje aktivnosti usmjerio na definisanju mogućnosti pomoći u Crnoj Gori, i kroz studiju priključivanja i pogona distributivnih izvora na mreže elektroenergetskog sistema Crne Gore. Uz obrazloženje da izgradnja malih hidroelektrana pomaže razvoju sjevera Crne Gore, UNDP je izradio studiju, Pilot-projekat, Mojanska rijeka - Perućica - Zlorećica u opštini Andrijevica. Studija je, kako je naznačeno, radila na nastojanju da se na bazi prirodnih resursa, pretežno obnovljivih izvora energije, podstakne razvoj planinskog i siromašnog dijela Crne Gore. Zamišljeno je da mini-elektrane ne budu samo energetske, već multifunkcionalni privredni objekat, ijom bi se izgradnjom otvorila nova radna mjesta za lokalno stanovništvo.

- Izgradnja mini-elektrana bi, pored proizvodnje električne energije, doprinijela i uređenju vodotoka i zaštiti od bujica, zatim vodosnabdijevanju naselja, razvoju poljoprivrede i stojarstva, uzgoju ribe, kao i razvoju turizma i sportsko-rekreativnih aktivnosti - naznačeno je UNDP konsultant dr Nikola Pupin u studiji koja se tiče pilot-projekta izgradnje hidroelektrana u opštini Andrijevica.

U studiji je naznačeno da su lokacije oko katuna na Mojanskoj rijeci, zatim djelovi rijeke Perućice prije i poslije sela Jošanica, kao i kanjon između Konjiha i Đulica i kanjon na Zlorećici nizvodno od Đulica najpogodnije lokacije za izgradnju hidroelektrana. Pomenuti vodotoci, kako je naglašeno, pružaju izvanredne preduslove za aktiviranje bogate turističke ponude.

- Odabrani vodotoci pružaju mogućnost za realizaciju većeg turističkog projekta koji predviđa izgradnju nekoliko manjih akumulacija, s eventualnim ispustima za rafting, manjim hotelima sa ribljim, mesnim i poljoprivrednim specijalitetima. U okviru Austrijsko-crnogorskog partnerstva za Bjelasicu i Komove razrađen je sistem planinskih staza, što daje dodatnu razvojnu perspektivu naseljima uz rijeku Perućicu. Prilikom izgradnje akumulacija otvorilo bi se gradilište gdje bi se zaposlio određeni broj radnika. Karaula u Jošanici može se koristiti za njihov smještaj, a kasnije, uz neophodna ulaganja, kao dependansa budućeg većeg hotela. Otvaranjem novih radnih mjesta stvorili bi se uslovi za zapošljavanje mladih ljudi koji bi u mjestu rođenja formirali porodice i svoju egzistenciju obezbjeđivali na osnovu korištenja prirodnih potencijala - kaže Pupin.

D.J

Razvoj sjevera Crne Gore

- Studija predstavlja konačan rezultat istraživanja gdje je naznačen uzdužni profil vodotoka, procijenjen vodni potencijal i na temelju toga razrađen koncept energetsko-privrednog razvoja dijela opštine Andrijevica, koja je u svom prostornom planu osigurala mjesto za njegovu realizaciju. Rad pokazuje ostvarivost i korisnost ideje razvoja sjevernog dijela Crne

Gore na primjeru vodotoka Mojanska rijeka - Peru ica - Zlore ica u opštini Andrijevica, kao pilot-projekat. Studija e budu e investitore, uz pomo Vlade Crne Gore i opštine Andrijevica u izdavanju lokacijskih i drugih dozvola, inicirati da se odlu e za ulaganje u ovaj multifunkcionalni razvojni projekat - naglašava dr Nikola upin.

Gornji desni ugao (19. strana)

Institucije u svojstvu subjekta:

UNDP, Ministarstvo za ekonomski razvoj, Ekspert, Austrijsko crnogorsko partnerstvo za Bjelasicu i Komove, Tema: Turizam, Vlada Crne Gore

Osobe u svojstvu subjekta:

Nikola upin

Teme:

Ekonomija i privreda » Preduze a, Rad, Energetika

СТАНАРИ ОРОНУЛОГ ОБЈЕКТА У БЛИЗИНИ ПЕТРОВЕ ЦРКВЕ ТРАЖЕ ПОМОЋ НАДЛЕЖНИХ

Станари испред оронуте куће у којој живе

Немогућ живот у кући ужаса

БИЈЕЛО ПОЉЕ – Кућа у дијелу града у близини цркве светог апостола Петра, у Улици кнеза Мирослава, изазива језу код пролазника. Кућа је оронула и стара скоро један вијек. У њој, силом прилика, живи неколико станара које је на то немаштина натјерала. У једној соби куће смјештена је **Исмета Омеровић**, старица од 87 година. У другим просторијама су **Драгица Гачевић** (76), и самохрана мајка са двоје малолетне дјеце, **Снежана Медојевић**. У кући је и **Тања Дршћанин**, којој су три сина смјештена у дом у Бијелој. Кућа је толико оронула да само што се није срушила.

– Како сам жива, ни сама не знам. Имам малу пензију која ми је остала од покојног супруга. Сама не могу ништа да урадим. Ове моје комшинице скувају ми понешто да поједем и то је све. И оне су у великим мукама и проблемима – прича нам **Исмета Омеровић**.

Њена комшиница **Драгица Гачевић** наглашава да им је искључена струја јер нијесу у стању да измире дуг Електродистрибуцији.

– Умјесто сијалице имамо штерикну. Долазили су и воду да нам искључе јер и за њу дугујемо. Све дјелује потпуно нестварно и сабласно. Тешко све ово издржавамо. Овдје смо биле смјештене привремено, али смо принуђене да године и године проведемо у овој кући без малтене, основних услова за живот – казује **Гачевићева**.

Она додаје да је тешко замислити нормалан живот у кући коју сви зову дом страве и ужаса.

– Кућа се прије пет година запалила и тада смо једва спасили голе животе. Касније је у једној од соба умрла једна Бугарка, која је била принуђена ту да живи сама, остављена од свих. Пронађена је мртва, тек након шест дана, кад је почео да се шири несносан смрад. Кућа је „чатмара“ и скоро да нема крова, а нема ни прозора. Сигурна сам да овакве куће у којој људи живе нема на простору Црне Горе – истиче **Снежана Медојевић**, додајући да је она тежак социјални случај и да једва преживљава са двоје малолетно дјеце.

– Кћеркица има шест година и немам услова да је шаљем у школу. Не може да учи под штериком, а немам ни средства да јој купим књиге и обучем је. Имам и сина од три године. Мислила сам да ћу добити стан у згради за социјалне случајеве у насељу Кланац. Обећавали су ми и говорили да сам међу најтежим случајевима, али кад је била расподјела ја нијесам добила обећани стан. У станове у Кланцу усељили се самци, а ја са двоје дјеце остадох у кући страве и ужаса – јада се **Медојевићева**.

Станари куће кажу да траже само мало разумијевања и помоћ у виду неког нормалног смјештаја, како би своје муке прекинули.

– Мора и локална управа мало повести рачуна о нама, јер свакодневно страхујемо мислећи да ће се кућа срушити на нас. Већ сада је хладно, а не смијем ни да помислим шта ће бити када дође зима – каже **Медојевићева**.

М.Н.

УНДП ЗАВРШИО ИЗРАДУ СТУДИЈЕ ЕНЕРГЕТСКО-ПРИВРЕДНИ КОНЦЕПТ ВОДОТОКА МОЈАНСКА РИЈЕКА – ПЕРУЋИЦА – ЗЛОРЕЧИЦА

Мале електране доносе просперитет

• Замишљено је да мини-електране не буду само енергетски, већ мултифункционални привредни објекат, чијом би се изградњом отворила нова радна мјеста за локално становништво

АНДРИЈЕВИЦА – УНДП је, кроз програм „Реформа политике енергетског сектора у циљу развоја малих хидроелектрана у Црној Гори“ од 2008. године присутан у сектору енергетике Црне Горе. У том правцу УНДП је Министарству економије пружио помоћ при планирању процедуре јавног надметања као и додјеле концесија за изградњу мини-хидроелектрана. У току ове године УНДП је своје активности усмјерио на дефинисање могућности помоћи Црној Гори, и кроз студију прикључења и погона дистрибутивних извора на мреже електроенергетског система Црне Горе. Уз образложење да изградња малих хидроелектрана помаже развоју сјевера Црне Горе, УНДП је израдио студију, Пилот-пројекат, Мојанска

Ријека Перућница велики потенцијал

Развој сјевера Црне Горе

– Студија представља коначан резултат истраживања гдје је назначен уздужни профил водотока, процијењен водни потенцијал и на темељу тога разрађен концепт енергетско-привредног развоја дијела општине Андријевица, која је у свом просторном плану осигурала мјесто за његову реализацију. Рад показује остваривост и корисност идеје развоја сјеверног дијела Црне Горе на примјеру водотока Мојанска ријека – Перућница – Злоречница у општини Андријевица, као пилот-пројекат. Студија ће бити инвеститор, уз помоћ Владе Црне Горе и општине Андријевица у издавању локацијских и других дозвола, иницирати да се одлуче за улагање у овај мултифункционални развојни пројекат – наглашава др **Никола Чупин**.

ријека – Перућница – Злоречница у општини Андријевица. Студија је, како је назначено, рађена у настојању да се на бази природних ресурса, претежно обновљивих извора енергије, подстакне развој планинског и сиромашног дијела Црне Горе. Замишљено је да мини-електране не буду само енергетски, већ мултифункционални привредни објекат, чијом би се изградњом отворила нова радна мјеста за локално становништво.

– Изградња мини-електрана би, поред производње електричне енергије, допринијела и уређењу водотока и заштити од бујица, затим водоснабдијевању насеља, развоју пољопривреде и сточарства, узгоју рибе, као и развоју туризма и спортско-рекреативних активности – назначио је УНДП

консултант др **Никола Чупин** у студији која се тиче пилот-пројекта изградње хидроелектрана у општини Андријевица. У студији је назначено да су локације око катуна на Мојанској ријеци, затим дјелови ријеке Перућнице прије и после изградње села Јошаница, као и кањон између Коњиха и Ђулића и кањон на Злоречници изводно од Ђулића најпогодније локације за изградњу хидроелектрана. Поменути водотоци, како је наглашено, пружају изванредне предуслове за активирање богате туристичке понуде.

– Одабрани водотоци пружају могућност за реализацију већег туристичко-рекреативног пројекта који предвиђа изградњу неколико мањих акумулација, с свентуалним испустима за рафтинг, мањим хотелима са рибљим, месним и

пољопривредним специјалитетима. У оквиру Аустријско-црногорског партнерства за Бјеласицу и Комове разрађен је систем планинских стаза, што даје додатну развојну перспективу насељима уз ријеку Перућницу. Приликом изградње акумулација отворило би се градилиште гдје би се запослио одређени број радника. Караула у Јошаници може се користити за њихов смјештај, а касније, уз неопходна улагања, као депанданса будућег већег хотела. Отварањем нових радних мјеста створили би се услови за запошљавање младих људи који би у мјесту рођења формирали породице и своју егзистенцију обезбјеђивали на основу коришћења природних потенцијала – каже **Чупин**.

Д.Ј.

ФОНДАЦИЈА ЕРСТЕ ПРЕДСТАВИЛА ПРОЈЕКАТ ДРУШТВЕНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Наградни фонд од 610.000 еура

НИКШИЋ – Награда Ерсте фондације за друштвену интеграцију, која је осмишљена са циљем да се промовишу и награде организације у јавном и непрофитном сектору које своје способности, капацитете и иницијативе стављају у службу друштвено оријентисаних активности и развоја заједнице, промовисана је у **Никшићу**, у просторијама Удружења лица са посебним потребама. Како је нагласио **Филип Радуновић**, представник Ерсте фондације, награда се додјељује иновативним и ангажованим пројектима у области друштвене интеграције, а 2011. године. Награда ће се додјељивати за пројекте из 12 земаља региона средње и југоисточне Европе. Фондација је обезбиједила наградни фонд од 610.000 еура.

– Конкуре за награду је отворен за организације из јавног сектора и грађанског друштва, приватне иницијативе, вјерске заједнице и медије. Рок за пријаве траје до 30. новембра, а оцјенљивање и селекција се одвијају кроз три фазе. Од свих присти-

глих пројеката, приликом прве селекције, у првој половини децембра отпадне 10 до 20 одсто пројеката. Током друге селекције комисија састављена од 26 чланова изабраће сто најбољих пројеката, док ће током треће

фазе у марту и априлу, наредне године, експертски жири од тог броја одабрати 30 најквалитетнијих пројеката, којима ће моћи и расподјелити новац. Додјела награда биће одржана у Будимпешти крајем јула наредне године –

Презентација пројекта у Никшићу

казао је **Радуновић**.

Он је нагласио да је иницијална идеја цјелокупног пројекта старог пет година да се кроз одавање признања жели показати да магринализоване групе не смију остати на ивици, већ морају бити у центру активног друштва.

– Наградни фонд у односу на прошлу годину је удвостручен, али је за четири увећан и број земаља укључујући Молдавију, Словачку, Румунију и Чешку, које имају разрађен цивилни сектор. Очекујемо да и број пристиглих пројеката буде много већи од 1.200 колико је пристигло у прошлом циклусу из осам земаља. Од тога броја из Црне Горе од 36 организација једна је награђена и то Удружење младих са хендиксепом, са 10.000 еура – казао је **Радуновић**.

Он је нагласио да је Ерсте фондација власник 26 одсто акција истоимене банке и већински власник Ерсте групе, тако да новац који банка заради они троше на пројекте – култура и социјални развој гдје су фокусирани на рад са академским установама, школама, али подржавају и научне институције и медије кроз разне могућности стипендирања младих новинара.

Л.Н.

У ГУСИЊУ

Уз шеталиште засађено 29 садница

ГУСИЊЕ – У оквиру пројекта „Истражуј, чувај и доживи Проклетије“, НВО „Тритон“ и ПСК „Хрид“ из Плава, као и ученици 2/6 одјељења, Смјера пољопривредни техничар СМШ „Бећо Башић“, те радници ЈП Комунално и еко-рецендери, уз стручну помоћ проф. стручних предмета **Рахмана Маркишића**, поред шеталишта дуж ријеке Гринчар на улазу у Гусиње засадили су 29 садница смрче, јеле и брезе.

Координатор пројекта **Един Јададић** каже да пројекат има за циљ подизање нивоа свијести грађана, посебно омладине, о потреби заштите и очувања природе, као и промоцију природних љепота НП „Проклетије“, те да ће сличних акција бити и даље.

– Ово је била симболична акција у којој је свако од 29 ученика засадио по једну садницу, а након тога очистили простор око истих. Ученицима је ово била и једна лијепа пракса, гдје су уз дружење урадили нешто корисно за своју средину. Током претходних седам мјесеци, колико се пројекат реализује, у општинама Плав и Андријевица организоване су акције чишћења планинарских стаза и постављања кутија и печата на више планинских врхова. Ускоро ће се штампати и брошура посвећене едукацији младих о заштити животне средине и промоцији планинарства, планинског бициклизма и риболова – каже **Јададић**. Пројекат реализују НВО „Тритон“ из Плава и ПСК „Ком“ из Андријевице уз подршку Фондације „Каритас“ из Луксембурга са сједиштем у Берамама.

Н.В.